



Siedem postulatów branży odpadowej

Postulaty branży odpadowej – niezależnie od tego, w jakim momencie kampanii wyborczej się znajdujemy – są zasadniczo niezmiennie. Od lat upominamy się o normalność w branży, o zahamowanie tworzenia regulacji w oparciu o wizje, bez weryfikacji realnych możliwości i uwzględnienia głosu praktyków.

Jeśli jednak dziś, wobec zbliżających się wyborów, mielibyśmy jako branża, a przynajmniej jeden z istotnych elementów branży komunalnej, sformułować podstawowe oczekiwania, to byłyby one następujące:

1. Urynkowienie odbioru i zagospodarowania odpadów poprzez napisanie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach od nowa

Ustawa w dzisiejszym kształcie, która pozwala na „udzielanie zamówień” zamiast wymagać od samorządów stosowania procedur przetargowych, prowadzi do likwidacji rynku i konkurencji, a przede wszystkim nie gwarantuje efektywnego wydawania pieniędzy mieszkańców przekazywanych do gmin w ramach tzw. opłaty śmieciowej. Z rynku znika coraz więcej firm, topnieje konkurencja, a przewagę zyskują podmioty publiczne zwolnione z konieczności konkurowania i oferowania najlepszej usługi w najlepszej cenie. To bezpośrednio i negatywnie wpływa na poziom usług i cen.

2. Zmiana przepisów dotyczących udzielania zamówień w formule in house

Wbrew założeniom i idei leżącym u podstaw wdrożenia mechanizmu tzw. zamówień wewnętrznych, wedle których tego rodzaju zamówienia mogą być stosowane wyłącznie wyjątkowo, w Polsce mechanizm ten jest nadużywany. Zamówienia typu in house stosowane są tam, gdzie rynek oraz konkurencja istnieją i działają w oparciu o najbardziej obiektywne, uniwersalne i niezawodne mechanizmy. Jako branża oczekujemy sformułowania w przepisach jasnej zasady, zgodnie z którą udzielanie zamówienia typu in house będzie możliwe wyłącznie w sytuacjach ekstraordynaryjnych, tj. takich, kiedy usługi odbioru, zagospodarowania lub odbioru i zagospodarowania odpadów faktycznie nie można pozyskać na rynku w oparciu o procedurę konkurencyjną, tj. w przypadku braku ofert – to jest tylko wówczas i tylko tam, gdzie rzeczywiście nie ma rynku i konkurencji.

3. Budowanie krajowego systemu gospodarki odpadami w oparciu o długofalową strategię i wyznaczenie jasnych i mierzalnych celów środowiskowych

System gospodarowania odpadami w Polsce działa w oparciu o olbrzymią liczbę przepisów prawnych, które skupiają się na budowaniu systemu nakazów, zakazów i sankcji. Potężne obciążenia wynikające z otoczenia prawnego branży spowalniają lub wręcz skutecznie hamują wdrażanie nowych technologii i nowatorskich rozwiązań. Oczekujemy utworzenia planu dla gospodarki odpadami, który wyznaczy kierunki, cele i ramy działania bez wyznaczania sposobu ich osiągnięcia.

4. Stop przeregulowaniu

Branża komunalna za sprawą zbyt rozbudowanego systemu prawnego nie jest w stanie funkcjonować prawidłowo i efektywnie. Zbyt wiele zbyt szczegółowych przepisów powoduje generowanie po stronie przedsiębiorców olbrzymich kosztów organizacyjnych, technicznych i biurokratycznych. Jako branża zdecydowanie opowiadamy się za profesjonalizacją branży oraz stawianiem na rozwój i jakość, jednak obserwacja dokonywanych na przestrzeni ostatnich lat zmian jasno pokazuje, że granica pomiędzy profesjonalizacją branży a jej przeregulowaniem już dawno została przekroczona.

5. Stabilne i jasne prawo dla branży komunalnej

Zasługujemy na stabilne i jasne otoczenie prawne. Ciągłe zmiany są nie tylko kłopotliwe, ale także kosztowne. Często rządzący zupełnie nie zdają sobie sprawy, że wdrażanie kolejnych regulacji i nakładanie obowiązków zwiększa u przedsiębiorców koszty prowadzonej działalności, a te mają odzwierciedlenie w oferowanych na rynku cenach. Częste zmiany prawa utrudniają podejmowanie wyzwań inwestycyjnych, co w oczywisty sposób hamuje rozwój.

6. Zmniejszenie obciążeń administracyjnych dla inwestycji związanych z gospodarowaniem odpadami

Przedsiębiorcy chcą mieć szansę zmieniać się, ulepszać swoje zakłady, modernizować instalacje i wdrażać nowe rozwiązania w działalności, którą prowadzą. Obecnie za sprawą niezyciowych przepisów każda, nawet najdrobniejsza zmiana w prowadzonej działalności wymaga przebrnięcia przez długotrwałe i skomplikowane procedury administracyjne, dotyczące w szczególności decyzji środowiskowych. W wielu przypadkach wysiłek biurokratyczny podejmowany przez organy i przedsiębiorców jest dalece nieproporcjonalny i nieefektywny.

7. Wyrównanie szans w dostępie do publicznych środków

Środki publiczne (takie jak „Polski Ład”) na zakup pojazdów odbierających odpady, modernizację instalacji czy budowę nowych obiektów do przetwarzania odpadów są dziś dedykowane i łatwo dostępne niemal wyłącznie dla spółek publicznych (gminnych, międzygminnych itp.). Dla przedsiębiorców taki sposób redystrybucji publicznych pieniędzy jest całkowicie niedostępny. Oczekujemy równego traktowania poprzez wdrożenie rozwiązań pozwalających firmom prywatnym korzystać z funduszy publicznych (krajowych i unijnych) w takim samym stopniu i na takich samych zasadach jak podmiotom samorządowym.

Agnieszka Fiuk

członek Rady Programowej Izby Branży Komunalnej